

Dansk Kunstnerråds Visions & Policy-Paper 2016

I 2016 ønsker Dansk Kunstnerråd - som paraplyorganisation for i alt 24 medlemsorganisationer med samlet ca. 18.000 skabende og udøvende professionelle kunstnere at sætte fokus på tre udvalgte samfundsrelevante områder hvor kunsten og kunstnerens rolle er af stor betydning.

1) *Public service og kunsten* 2) *Sammenhængskraft i Danmark* 3) *Ytringsfrihed og selvzensur.*

De tre områder er valgt fordi de krydser faggrænser, er af relevans om man er musiker, forfatter, billedkunstner, kunsthåndværker, scene- eller film-kunstner. Dette visions og policy-paper sætter retning og fokus for Dansk Kunstnerråds arbejde i 2016. Målsætningen er at samle og udsende fælles og tværfaglige budskaber. Dansk Kunstnerråds Visions og Policy-Paper er udarbejdet med udgangspunkt i refleksioner og tanker fra bestyrelsen i Dansk Kunstnerråd, fagudvalg samt rådsmøder i Dansk Kunstnerråd, Public-Service udvalgets temamøde i Kulturstyrelsen samt Folketingets høring om kultur og udvikling, som blev afholdt i marts 2016.

-Public service og kunsten

God public service forbinder mennesker, der ikke kender hinanden og aldrig kommer til at kende hinanden, i et forpligtende fællesskab, hvor vi kan genkende hinanden/forstå hinandens baggrunde og give os mulighed for, i en globaliseret tidsalder, at blive landsbyboere igen. God public service giver os mulighed for at træffe demokratiske oplyste valg. I public service bør kunsten spille en mere afgørende rolle, som et rum for erkendelse og for identifikation og samfundsmæssig identitetsdannelse - idet kunsten kan bidrage til at etablere et nationalt kulturfællesskab.

Dansk Kunstnerråd afholdt i januar 2016 en public service event. En af konklusionerne fra de mange bidrag til denne event var, at kunsten kan betegnes som det civiliserede samfunds DNA. Public service medierne har en særlig vigtig rolle her. Public service skal bidrage til at kunst og kultur bliver bredt ud til en større skare og bliver folkeliggjort. En kvalificeret demokratisk debat forudsætter viden, dannelse, tilgængelighed og mangfoldighed. God public service handler om dannelse og udveksling af synspunkter på et oplyst grundlag.

Kunst og kulturdimensionen har været under pres i de seneste mange år når public service medierne skal konkurrere med de private på forskellige platforme med globale spillere i kulissen. Følger man pengestrømmene får man hurtigt et meget konkret indblik i mediernes nye virkelighed. I 2015 var danske avisers annonceomsætning på 1,2 milliarder, hvilket er et fald på 1,5 milliarder på nogle få år. Samtidig omsatte Google for 2,4 milliarder i Danmark sidste år.

DR bør satse på kunsten

DR er med et stort budget (3,4 mia.) en yderst væsentlig spiller når vi taler public service. Det er dog også yderst væsentligt at se nuancerne i DR's rolle som public service generator. I

dag er ikke blot DR men også TV2's regioner, Radio 24/7 og til dels TV2 finansieret af licensmidler. I de seneste år er DR blevet mere strømlinet og virksomhedskulturen er blevet mere kommerciel. Det er Dansk Kunstnerråds opfattelse, at man bør arbejde målrettet for, at DR ikke mister sin public service-bevidsthed. Her spiller kunsten og danskproduceret kunst og kultur en meget stor rolle.

Mere danskproduceret kunst og kultur i public service

Der er allerede meget danskproduceret kunst og kultur i public service. Men ofte er indholdet utilgængeligt for børn og særligt unge, som befinder sig på internationale sociale medier fx YouTube og Instagram. Det var én af konklusionerne, da det nedsatte public -serviceudvalg afholdt temamøde i Kulturstyrelsen om børn og unges medieforbrug og public service. Det danskproducerede indhold findes bl.a. på kanaler som DR Ramasjang og DR Ultra. Bl.a. spørgsmål om rettigheder gør, at kvalitetsindholdet ikke er tilgængeligt der, hvor børnene og særligt teenagerne befinder sig.

Licenssystem, medieskat -og public service

Debatten omkring det nuværende licenssystem – hvorvidt det er fair, særligt for unge medieforbrugere, der befinder sig på andre digitale platforme, har længe raset.¹ Alle ved, at god public service og kunst og kultur koster – og det forudsætter også, at det ikke altid er seertal, som er afgørende for værdien af nyhedsstrømmen. I Norge har man valgt nye veje og erstattet licenssystemet med en medieskat gennem en bred politisk aftale valgt at afskaffe licensen. Medieskatten i Norge og Finland holdes udenfor finansloven for at forhindre, at den bliver genstand for politiske slagsmål og stemningskift.

-Sammenhængskraften i Danmark

Kan kunsten bidrage til at samle et delt Danmark? I 2016 ønsker Dansk Kunstnerråd at sætte fokus på sammenhængskraft og balance i Danmark og hvad kunst og kultur kan i denne forbindelse. En lang række rapporter fra bl.a. SFI har i en årrække tegnet et billede af, at vi i Danmark er ved at skabe en afsondret storbyelite, som lukker sig om sig selv, hvor overklassen og den højere middelklasse i Danmark i stigende grad klumper sig sammen i velhaverghettoer i Danmarks største byer. Omvendt er flere af Danmarks yderområder affolket og kunsten komme ikke nødvendigvis til folk dér, hvor de bor. Skal vi sikre et Danmark i balance, og et Danmark der kan fremme integration både regionalt og nationalt og sideløbende sikre integrationen af nytilkomne danskere, er det både væsentligt at forholde sig til regionale modsætninger og fremme dialogen mellem forskellige kulturelle og nationale baggrunde. Der byder sig, med andre ord, en oplagt mulighed for at bruge kunsten og kunstnere aktivt til at forbinde Danmark og mennesker lokalt og globalt.

De kulturpolitiske visioner skal i spil

Dansk Kunstnerråd ønsker i 2016 at skabe en samfundsrelevant debat om hvad kunst og kultur kan bruges til i integrationsprocessen. Vi vil gennem en række dialogmøder, herunder i forbindelse med Kultur mødet på Mors, invitere kunstnere, som med deres flygtningebaggrund som bagtæppe, har skabt kunst der fremmer samtalen mellem kulturer. Det er hermed vores håb at sætte fokus på sam-kulturer, mellemfolkelige initiativer og den værdi og evne kunsten kan have i at fremme god integration Vi ønsker samtidig at udfordre og

¹ Reference til ph.d. studie fremlagt i til Public-service udvalgets temamøde i Kulturstyrelsen 1. marts 2016.

bringe de kulturpolitiske visioner i spil. Dette skal ske – både gennem debatter, hvor kunsten er i fokus – og hvor udvalgte politikere, herunder kulturordførere fra både venstre og højrefløjen, bliver udfordret.

Mere kunst i alle dele af landet

Kan kunst og kultur bidrage til en bedre og mere engageret offentlig debat? Hvordan skaber vi en god balance i Danmark? – mellem vandkant/udkant og de store byer. Hvordan sætter vi kunsten i spil? Hvordan kommer kunsten ud i alle dele af landet? I Dansk Kunstnerråd vil vi arbejde for, at der kommer mere kunst og kultur i alle dele af landet. Kulturinstitutioner kan, i samarbejde med private og frivillige, arbejde målrettet på at kunst og kultur også er nærværende i forsamlingshuset, den lokale nedlagte købmand etc. Det afgørende vigtige er, at lokale ildsjæle og borgere tager ejerskab til kunsten, at kunsten ikke alene findes i og omkring de danske storbyer men at der kommer mere kunst i alle dele af landet og at kunsten også forankres i de sociale og historiske forhold, der gør sig gældende lokalt. Kunsten skal være med til at involvere lokalt, både i forberedelsesfasen og mens kunstneren arbejder med værket.

Kunst og kultur skal ind i folkeskolen

Med folkeskolereformen skal samarbejdet mellem de udøvende og skabende kunstnere og lærerorganisationerne højnes. Det kan bl.a. ske gennem kunstner-partnerskaber. Dansk kunstnerråd ønsker at igangsætte projektet "Kunstnere i klassen", hvor formålet er at integrere børns møde med kunst og kultur i folkeskolens undervisning. Herigennem bidrager vi til at give folkeskolens elever kreative og praktiske udfoldelsesmuligheder som et supplement til opfyldelsen af de enkelte fags kompetencemål. Det er meningen at evalueringen kan danne grundlag for en spredning til flere dele af Danmark .

- Ytringsfriheden og selvcensur

Mange vil mene at kunst søger grænser, søger fordomme og udfordrer normer. Dansk Kunstnerråd ønsker i 2016 at sætte fokus på forsvaret for ytringsfriheden og samtidig bidrage til at nuancere debatten. Flere unge kunstnere har i de seneste år lavet værker, der har resulteret i en debat om ytringsfrihed i medierne. En debat som er blevet koblet til retten til at kritisere islam – hvis udspring er international men bl.a. har fundet national forankring (som i tilfældet Yahya Hassans digtning). Men ytringsfriheden handler om andet end retten til at kunne kritisere. Ytringsfriheden er, i denne sammenhæng, mere end en bevidst provokation. Det er mere et manifest eller en direkte reaktion på politiske tiltag. I Dansk Kunstnerråd ønsker vi at sætte fokus på de mange facetter ytringsfriheden rummer – i en tid, hvor ytringsfriheden mere end nogensinde, er vigtig at udforske og debattere. For Dansk Kunstnerråd er det væsentligt, at ytringsfrihed og problematikkerne omkring censur og selvcensur bliver mere og andet end skåltaler om det frie ord. Ytringsfrihed handler om, at der er mennesker af kød og blod (og herunder en stor gruppe meningsdannere, kunstnere og skabende/udøvende kunstnere), som flygter fra censur og overgreb. Derfor mener vi i Dansk Kunstnerråd, at det er væsentligt at sætte fokus på de udøvende og skabende kunstnere, som har værnet om det frie ord og gjort kampen for det frie ord til deres. Debatten om ytringsfriheden er alt for vigtig til at blive reduceret til et tomt ritual eller et medie-stunt.

Interessevaretagelse/påvirkning af lovgivning indenfor temaområderne

Dansk Kunstnerråd skal som paraply og interesseorganisation påvirke lovgivning, som fremmer kunstnernes interesser og arbejdsforhold. I 2016 vil DKR særligt fokusere på politisk interessevaretagelse indenfor de 3 fokusområder:

- Sammenhængskraften i Danmark

Forslag til beslutning om udredning kunstnernes sociale og økonomiske forhold

En række beslutningsforslag med betydning for Dansk Kunstnerråds arbejde er pt. under behandling i folketinget, herunder forslag til beslutning om en udredning af kunstnernes sociale og økonomiske forhold. Forslaget er stillet af Holger K. Nielsen og Jonas Dahl (SF). Dansk Kunstnerråd har længe været optaget af, at mange skabende og udøvende kunstnere er udfordret økonomisk men den seneste redegørelse for kunstnernes økonomiske vilkår fandt sted tilbage i 1997. Denne redegørelse kan med rette karakteriseres som forældet. Dansk Kunstnerråd vil derfor følge beslutningsforslaget samt kvalificere input til konklusioner, som vedrører de skabende og udøvende kunstnere.

Input og høringsvar til Kulturministeriet

Folketingets Kulturudvalg og Udenrigsudvalget afholdt 30. marts 2016 en høring om kultur og udvikling. Her blev der bl.a. rejst spørgsmål hvorvidt kulturen skulle have en større rolle i udviklingsarbejdet. Dansk Kunstnerråd har i den forbindelse mulighed for at komme med input til hvordan kulturen og kulturudveksling kan spille positivt ind og bidrage til fred, forsoning og anti-radikalisering i udviklingspolitikken.

Retten til kunst og kultur, ideer om etablering af et fælles nyt kulturinstitut og UNESCO's konvention for kulturel mangfoldighed, vedtaget i 2005 er, i denne sammenhæng, væsentligt at forholde sig til. Dansk Kunstnerråd vil gennem høringsvar/input til den nationale implementering af Unesco-konventionen bidrage til dette.

- Public Service og kunsten

Opfølgning på konklusioner fra Public service-udvalgets arbejde

Dansk Kunstnerråd ønske at arbejde videre med konklusioner fra Public-serviceudvalgets arbejde, evt. med særlig fokus på unges medieforbrug på de sociale medier og kunst og kultur. Hvordan kan vi fremme kunst og kultur i public service gennem brug af sociale medier? Dette kan bl.a. ske gennem gennemgang af konklusioner fra ph.d. studie, fremlagt ved Public-service udvalgets tema-møde i Kulturstyrelsen og gennem input fra medlemmer af Dansk Kunstnerråds public service gruppe samt ved deltagelse i fælles aktiviteter og kampagner til folkemødet på Bornholm arrangeret af Rosengadenetværket.

-Ytringsfriheden og selvcensur

Blogindlæg, manifest, partnerskaber

Dansk Kunstnerråd ønsker at afdække ytringsfrihedens mange facetter gennem en temarække/blog indlæg fra udvalgte eksperter, som skal udgives på DKR's nye hjemmeside. Indenfor dette tema vil det være væsentligt at klarlægge ytringsfrihedens mange facetter og i øvrigt forholde sig til aktuelle sager, som opstår i debatten. Man kunne også overveje, at være initiativtager på et fælles manifest med udtalelser fra kunstnere der berører feltet ytringsfrihed og selvcensur i kunsten.

Friby-ordninger for forfulgte forfattere

Tilskuddet til fri-byordningen, som giver forfulgte kunstnere mulighed for at arbejde med kunstneriske virke i fred, er meget lille. Støtten som gives til konkrete initiativer er på 30.000kr og gives udelukkende til materiale. I 20016 ønsker Dansk Kunstnerråd, i lyset, af flygtningkrisen, presset på ytringsfriheden at sætte fokus på de erfaringer, som er gjort med de forfatter og kunstnere, som har været del af ordningen i de danske kommuner. Samtidig ønsker Dansk Kunstnerråd at arbejde for at flere danske kommuner bliver medlemmer af ICORN-netværket, som huser en forfatter under friby-ordningen og at tilskuddet til ordningen bliver højere.